

DIGITAL TRANSFORMATION IN UKRAINE: INNOVATIVE SHIFTS AND NEW THREATS

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ В УКРАЇНІ: ІННОВАЦІЙНІ ЗРУШЕННЯ ТА НОВІ ЗАГРОЗИ

Svitlana Shumska¹

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-683-6-20>

Дослідження динаміки цифрової трансформації в Україні, як процесу використання цифрових технологій і допоміжних можливостей для створення нових надійних цифрових бізнес-моделей, свідчить про досить помітний прогрес, який досягнуто в результаті реалізації масштабних та системних змін в країні за відносно короткий часовий проміжок [1–3].

Як зазначають експерти Vox Ukraine та GGTC Kyiv, що проаналізували результати реформ у сфері цифровізації, за п'ять років (2019–2024), Україна не лише досягла суттєвого прогресу в реалізації поставлених завдань, а й вийшла за їх межі, запровадивши інноваційні сервіси, які стали зразком для цифрових рішень в інших країнах Європи та світу. Серед ключових досягнень [1]:

- **створення унікальної цифрової екосистеми**, ядром якої став вебпортал та застосунок Дія, та її інструментів – Дія.Освіта, Дія.City, Дія.Бізнес та інші;
- **розбудова цифрової інфраструктури** навіть в умовах повномасштабної війни. Зокрема, досягнуто або перевищено ціль з охоплення населення програмами із цифрової грамотності, покриття 4G збільшилось з 76% до 91% території країни;
- **інституційна трансформація держави** – з бюрократичної на сервісну;
- **зростання міжнародної ролі України як цифрового лідера**, що експортує технології, досвід і нові підходи до цифрового врядування;
- **формування культури відкритості, прозорості та інновацій** у публічному секторі.

Помітний прогрес у цифровій трансформації України відображає динаміка *Індексу мережевої готовності* (The Network Readiness Index, NRI), що є одним з провідних світових індексів, який відображає рівень

¹ State Organization "Institute for Economics and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine", Ukraine

застосування та вплив інформаційно-комунікаційних технологій на економіку різних країн світу. У своїй останній версії за 2025 рік *Zvit NRI* [4] відображає ландшафт мережевої готовності 127 економік на основі їхніх показників за чотирима різними напрямками: Технології, Люди, Управління та Вплив (кожен із цих напрямків у свою чергу описується більш детально загалом через 53 змінні).

У європейському масштабі порівняння (Таблиця 1), Україна, що посідає 29-те місце в Європі, відстає від свого регіону у кожному з чотирьох напрямів. Що стосується субіндексів, то вона перевершує середній показник по Європі лише у трьох з дванадцяти характеристик: Особи, Інклюзія та Економіка [4]. У контексті європейської інтеграції це означає, що Україні ще треба зробити суттєві кроки з розбудови інформаційно-комунікаційних технологій і тут надзвичайно важливими є аспекти подальшої гармонізації українського законодавства з європейськими нормами.

Таблиця 1

Оцінки індексу NRI України у 2025 році порівняно з країнами з доходом вище середнього та Європи.

Показники	Україна	Країни з доходом вище середнього	Європа
NRI	54,30	47,32	61,14
Технології	44,85	39,95	53,04
Люди	46,66	40,75	50,07
Уряд	69,68	57,29	76,41
Вплив	56,01	51,31	65,05

Джерело: [4]

В рамках порівняння NRI з країнами за рівнем доходу (Україна посідає 4-те місце в групі країн з рівнем доходу вище середнього), дані свідчать, що вона має вищий за середній показник індексу по групі у кожному з чотирьох напрямів. На рівні субіндексів Україна перевершує країни з рівнем доходу вище середнього у восьми з дванадцяти складових: Доступ, Контент, Майбутні технології, Особи, Уряди, Довіра, Інклюзія та Економіка [4].

Ефекти та темпи цифровізації в Україні є значними на різних рівнях (держави, бізнесу, населення в цілому та окремої особи). Наприклад, як свідчить динаміка змін *E-Government Development Index* за рівнем розвитку цифрових державних послуг у світі (Таблиця 2) Україна піднялась у рейтингу із 87-го місця у 2014-му до 30-го у 2024 році серед

193 країн (загалом за десять років - підвищення на 57 позицій за даними дослідження [5]).

Таблиця 2

Динаміка E-Government Development Index України

Рік	Бальна оцінка	Місце в рейтингу
2024	0,8831	30
2022	0,8028	46
2020	0,7119	69
2018	0,6165	82
2016	0,6076	62
2014	0,5032	87

Джерело: [5]

Український досвід цифрової трансформації свідчить про те, що технології стали важливим інструментом підтримки функціонування держави в умовах пандемії та війни. Вони забезпечили безперервний доступ громадян до публічних послуг, сприяли трансформації інституцій у більш прозорі та клієнто-орієнтовані, а також стали одним із чинників зростання довіри до держави [1–3].

Війна дала поштовх до нових інноваційних розробок та адаптації нових сервісів, серед дуже важливих [1]: військові облигації, чатбот «Ворог», виплати «Підтримка, Міжнародний Реєстр збитків, «Відновлення для житла, національний та європейський роумінг для українців, застосунок «Мрія», UNITED24 для фандрейзингу, проєкт «Армія дронів», BRAVE1 для оборони, застосунок «Армія+» та «Резерв+», платформа «Розмінуй Україну», цифрові інструменти для судової системи в умовах воєнного стану, цифровізація соціальної підтримки військовослужбовців та їхніх сімей.

Разом з тим, слід зазначити, що залишаються також і ряд питань які потребують додаткової уваги, зокрема частина населення не користується електронними послугами через вікові, соціальні або технічні бар'єри [1–2]; крім того гостро постала проблема захисту персональних даних, а отже надзвичайно актуальною є необхідність підвищення стандартів безпеки.

Для бізнесу цифрова трансформація принесла не тільки переваги й додаткові можливості, але й також розширила спектр наявних ризиків і появу нових загроз. Дуже чутливим до ризиків цифрової трансформації став фінансовий бізнес, який упродовж останніх років зазнав суттєвих змін.

Згідно з опитуваннями фахівців, які регулярно проводить Центр вивчення фінансових інновацій (CSFI) спільно з PwC, у останніх звітах «*Banking Banana Skins*» та «*Insurance Banana Skins*» були визначені актуальні для 2024–2025 рр. ризики у банківському та страховому секторах фінансових послуг. Зокрема, на фоні традиційних ризиків для установ фінансового сектору після пандемії та з початком війни, у 2024–2025 рр. домінували загрози, пов'язані з технологіями, причому кіберзлочинність залишається головною проблемою, за якою одразу йде швидке впровадження штучного інтелекту [6; 7]. Підвищена операційна тривожність зумовлена застарілими ІТ-системами, економічною нестабільністю та регуляторними змінами. Серед ключових ризиків і сфер були виділені [7]:

- *Кіберзлочинність*: постійно посідає чільне місце серед провідних загроз, оскільки фінансові установи є головними цілями атак;
- *Штучний інтелект*: зростаюча проблема через ризики, пов'язані з генеративним ШІ, включаючи упередженість даних, вразливості безпеки та управління;
- *Технології/Застарілі системи*: ризики, пов'язані із застарілою ІТ-інфраструктурою та складністю інтеграції нових технологій;
- *Макроекономіка*: крихкість та нестабільність у світовому економічному середовищі;
- *Зміна клімату*: зростання фізичних та перехідних ризиків для фінансової стабільності.

Зважаючи на те, що кількість кіберінцидентів в Україні зросла на 49,2% у 2024 порівняно із 2022 р. [1], за відсутності кардинальних змін, можна з високою ймовірністю очікувати, що у 2026 р. ризики будуть проявлятися у технологічних збоях та макроекономічній нестабільності.

Отже, аналіз експертних досліджень та оцінок цифрової трансформації свідчить, що сучасний етап трансформаційних перетворень України позначився переходом від цифровізації як окремої ініціативи до її закріплення як невід'ємної складової державної політики [1–3]. Подальший етап передбачає інституційне укріплення досягнень, масштабування успішних рішень та посилення стійкості цифрової інфраструктури до нових викликів.

Список використаних джерел:

1. Радар реформ: індекс відстеження цифрової трансформації України у 2019–2024 роках. Voxc Україна. 2025. URL: <https://voxcukraine.org/wp-content/uploads/2025/06/Digital-Reform-Report-ukr.pdf>

2. Індекс державної цифровізації. Вокс Україна. 2025. Випуск 1. URL: https://voxukraine.org/wp-content/uploads/2025/12/Indeks-derzhavnoyi-tsyfrovizatsiyi_03.pdf

3. Інвестиційні можливості ІТ-Сектору в Україні. Ukraine Invest. 2024. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/wp-content/uploads/2024/11/investychni-mozhlyvosti-it-sektoru-v-ukrayini1-1.pdf>

4. Networks Readiness Index 2025. URL: Ukraine. <https://download.networkreadinessindex.org/reports/countries/2025/ukraine.pdf>

5. E-Government Development Index. URL: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Data-Center>

6. Banking Banana Skins 2021: Covid special. URL: <https://www.peterskerritt.com/wp-content/uploads/2021/08/Banana-Skins-2021.pdf>

7. Insurance Banana Skins 2025. URL: <https://www.pwc.co.uk/industries/insurance/insights/insurance-banana-skins.html>